

UNGDOMMENS LÆSNING.

TALER TIL UNGDOMMEN. (Af Morten Pontoppidan, — her efter "Tidens Strøm").

(Fortsat.)

Jeg hører ikke til dem, der ser Højskolebevægelsen og det aandelige Opsving, den er Udtryk for, i bengalsk Belysning. Naar vi regner Fantasteriet fra, finder jeg ikke, at vi endnu har stort at rose os af. Jeg tror i det hele taget ikke, jeg gør mig falske Forestillinger om, hvad vi er, og hvorledes vort Land er situeret i Verden. Men jeg ønsker dog ikke at udvandre, heller ikke for mine Børns Skyld. Om de, naar de, bliver voksne, vil søge sig et nyt Fædreland, bliver deres Sag; men jeg vil ikke opsøge noget andet Fædreland for dem, end det, jeg selv har faaet, det "lille forvrøvlende Monarki", som en berømt Udlænding har kaldt det, — det Land, hvor man, i Følge en anden Udlænding, der ironiserede over vore politiske Forhold, har god Grund til at synges: Der er et yndigt Land! Ja, der er ikke mange, der kender os, og de, der lægger Mærke til os, begynder at gøre Nar ad os. Og dog tænker jeg, det skal gaa an at forblive i Danmark og opfostre Sønner og Døtre der uden at undem nogen bedre Skæbne end at være med til at fortsætte det danske Folkeliv. Man kan have det godt i Danmark. Der er paa disse Øer Plads for et lykkeligt Folk, Lejlighed for et virksomt og dygtigt Folk, der kan tage Kæmpesriden op med ethvert andet.

Men vor Fremtid er tabt, dersom hele Danmark bliver et Nordslesvig eller et Bulgarien. Og dersom ikke her det gamle Ord skal finde sin Opfyldelse, at Ørne samles, hvor Aadslet er, da maa vi i Danmark se at lære den Kunst at enes.

Men lad mig sige tydeligt, hvad jeg mener. Naar der bliver Tale om denne Enighed, da foreslaver der de flestes Fantasi et Billede af saadan noget som en stor Folkefest, hvor alle Danske er forsamlet om en flagsmykket Tribune, hvor Patriotier taler, hvor al Partipolitik er udelukket, og hvor vi raaber Hurra i stort Kor for gamle Danmark. Bag efter er der Fællesmaal med Skaaler for Enigheden, for et godt Forhold mellem Land og By o. s. v. Saadan noget kunde jo være kønt nok; men det vil jeg dog ikke arbejde for at lave i Stand. Ti selv om det kunde lykkes, hvad det ikke kan, saa vilde det næppe holde ret længe. Den Enighed er nu en Gang gaaet i Stykker, og det er ikke alt, der kan klæbes med Fiskelim. Det kan ikke nytte at forlange, at viskal pakke al Ting sammen, holde op at danne Partier, at dele os efter Anskuelse, at fægte for vore Ideer. Vi vil ikke have Snørlivet paa igen. Vi maa have Lov at røre os, dersom vort Folk skal udfolde nogen Kraft og bevare sin Levedygdhed.

Men er der ikke andet for, end at Kræfterne maa brydes, Partierne strides, nu, saa lad os da se, om vi kan strides enigt.

Man vil maaske sige: Det er en Meningsløshed, en Modsigelse. Men jeg vil svare: Her ligger det fri Borgersamfundets Opgave. Dersom vi fortvivler om at løse den Gaade, kan vi lige saa godt straks overgive os til Militarismen.

Festernes og Skaaletalernes Enighed hører til billigere Varer. Den kræver som Forudsætning en Ævne i Sindene til at lade sig rive hen af en Stemning. Vi kommer højere op, til de mere kostbare og udvalgte Sager, der omslutter debatterende Modstandere, stridende Partier. Den bestaar i en Grundfølelse af at have fælles Sag til syvende og sidst, en Følelse, der besjæler hele Striden og præger de optrædendes hele Holdning over for hverandre.

Vi har et Fremmedord, der betegner denne Enighed; vi kalder den Loyalitet, ordret oversat: Lovlighed.

Jeg vil ikke opfordre til, at vi her i Danmark skal falde hinanden i Armene i patriotisk Begejstring, men jeg vil forlange — og jeg vil ønske, at jeg vidste, hvordan jeg skulde sige det saa indtrængende, at alle kunde mærke, at her er det, der brænder mig paa Sjælen:

vi maa lære at tænke, føle og optræde loyalt over for hinanden.

Det er den Selvbeherskelse, der hører med til den borgerlige Disciplin: at de stridende Parter er strengt loyale over for hinanden. Det er det Offer, denne Disciplin uægerlig kræver, — ikke at Partierne skal rulle deres Faner sammen og opgive deres Programmer, men at de skal gøre kort Proces med deres egne Ønsker og Planer, om de saa elsker dem som deres egne Børn dersom de ikke kan gennemføre dem uden at krænke Modpartens Ret.

Ser De, dette er at strides enigt. Og den Kunst var det godt, om vi kunde opøves i overalt, hvor vi tæner sammen i Debatter og Forhandlinger, ikke blot paa det politiske, men ogsaa paa andre Felter. Man maa ofte forbyrdes over, hvilke Friheder Folk tager sig i den offentlige Debat. I Steden for strengt at holde sig til, hvad en Mand har sagt, gætter man sig til, hvad han mulig kan have tænkt, og angriber ham for dette. I Steden for efter Luthers Katekismus at "optage alt i bedste Mening", tager man det i den værste, og i Steden for strengt at holde sig til Sagen, kaster man sig over Personen. Denne Mangel paa Stræghed i Debatten er det, der saa ofte forvandler et Ordskitte til Vrøvl. Vi maa lære at stille os loyal over for hinanden; hvor vi mødes som Modstandere, da kan det at strides blive som "Vin med Ven at drikke", og da er vi med til at opelske den borgerlige Disciplin, der maa være vort lille Folks Styrke.

Enighed i Landet betyder ikke en eller anden Stemning, men det betyder Retfærdighed, kort og godt. Grundlaget for Enigheden er ikke "Aanden fra 48" eller noget som helst andet flygtigt eller bevægeligt, men en strengt retfærdig Tænke- og Handlemaade hos Landets Borgere, en saadan, som kun kan fremkomme som Frugt af en ikke alt for slap Opdragelse.

VI.

Jeg forestiller mig, at der kan være en og anden blandt mine Tilhørere, som er i Nød paa en eller anden Maade, enten det nu er timelig Nød eller Sjælenød, enten det nu er en meget haard Nød eller kun en lille Smule. Og hvem der ikke er i Nød, kan snart komme; ti det hører dette Liv til, at vi kommer af en Nød i en anden. Jeg hørte for nylig om en Skipper, der gik op ad en Flod og var paa Grund 40 Gange. De fleste Gange hjalp Strømmen dem dog over, men ofte havde de meget Arbejde med at komme løs. Saadanne Vanskeligheder er jo dog endnu ikke Havsnød. Nej, det gaar haardere til, naar Skuden er ude i en Storm paa Havet, naar Stænger og Rær gaar til Dæks og Søen bryder ind.

Naar Ungdommen er i Nød, er det gerne rigtig Havsnød. Og det indtræder ret almindeligt. Ti ganske vist er Ungdomstiden den glade og lysegrønne Tid; men ligesom Foraaret har sine Storme, der ofte river haardt i det fine nys udspungne Løv, saaledes har ogsaa Ungdomstiden sine svære Overgange. Man bløder under sine første bitre Erfaringer, og man tror sig let i Færd med at lide fuldstændigt Skibbrud, fordi man endnu er i den Alder, hvor man er tilbøjelig til at overdrive alt.

Men maa jeg altsaa gaa ud fra, at somme af mine Tilhørere er i Nød, da lad mig gøre opmærksom paa, at Nød er en Ting, der har sine gode Sider. Vi veed jo, at "Nød lærer nogen Kone at spinde"; og det er utvivlsomt en god Gærning at lære Folk at spinde. Dette Ordsprog giver altsaa Nøden et anbefalende Skudsmaal. Nøden fremstilles her som en Lærer, ja som en udmærket dygtig Lærer. Den dovne Kone har ikke villet spinde; ingen har kunnet lære hende det; men saa kommer Nøden ind ad Døren og siger: Tag Rokken! Tråd Hjulet! Sno Traaden! Spind, spind, Datter min! siger Nøden. Og Hjulet snurrer rundt, og Fingrene faar Øvelse, og Øvelsen gør Mester.

Ja, Nøden er Lærer. Han er en streng Lærer, men en dygtig Lærer ja en uovertruffen Mester. Og lad os ikke misforstaa hans Stræghed; han mener os det godt. (Sluttes.)

„Bernhard Severin Ingemanns Svanevang“.

Der er i disse Dage i Kjøbenhavn udkommet nogle hidtil utrykte Digte af Ingemann, nitten Sonetter, som den gamle Digter skrev saa Dage før sin Død. Hermed hænger det saaledes sammen, som det forklæres af disse Soneters Fjer og Ildgiver, Sognepræst B. Heise i Stensløse. Fru Ingemann, der holdt Højsfelsesdag den 13. Februar, vilde aldrig have denne Dato mindet eller fejret, formentlig af en Slags religiøse Hensyn. Nok er det, at det ingen officiel Højsdag var, men Ingemann plejede dog at give hende en eller anden Gave, helst henlæggende den om Aftenen i al Stilhed, saa hun fandt den naar hun stod op om Morgenen. Ufravigelig skal hun da have sagt: „du kunde ellers gjerne ladet det være, du gode!“

I 1862 spjåbte hun 70 Aar. De havde da været gift omtrent et halvt Aarhundrede, og de havde virkelig været meget lykkelig med hinanden, indtil forbundne i alle væsentlige Henseende. Da fattede han sig i Vinterdagens Stilhed og Ensomhed til at skrive, og fra den gamle Mands Pen faldt disse nitten Sonetter, viede hende, helligt de mange Vinder om, hvad hun havde været for ham under hans hjerte Gjerning i Livet, den romantiske Digtning. Selve med Hensigt til Ingemanns mærkelige formende Gøse fast i Erindringen forbaufes man, skriver „Nationaltidende“, over Digtningens Gøse til at skrive denne Skætte af Skønt tonende, derhos saa fulde af Stemning, skjønt det er Tanker, der bærer dem — Tanker just saa ægte ingemannske som muligt, lige karakteristiske for ham som Menneske og som Forfatter.

Højsfelsesdagen gik som sædvanlig, og om Aftenen lagde han sin Gave, pønt i en Maple, ved hendes Seng, som det var blevet ufravigelig Skik. Ildgiveren spørger tvivlende, om hun vel ogsaa denne Gang ufravigelig holdt ved hint, nys anførte Skik. Sikkert er det, at en bestemt Aften i Gæstgæstene paa sin 70de Aarshøjsdag bragte en Hustru. Saa kom der en Gæst paa Gæstgæstene, der inden samme Aften Maanedes Udgang blev hans Dødsstøt. Pastor Heise skriver herom, at da „hans ven og Bennis Dødsstøt og holdt hans Haand i sine Hænder og saa ham — Røret var sluppet — stærkt ind i Øjet, længe efter at det, stille og uden Dødsstøt, var bristet.“ Da opfyldtes „Svanevangens“ sidste Ord: „Paa Jordens Stib end fast jeg holder Saanden, som selv jeg griber efter i den Time, naar Sjælen hører Himmelfløjter time.“

Hvis Deres Hjelbred ikke er god, forsøg da Kuriko, om hvilken Medicin det ene rosende Vidnesbyrd efter det andet strømmer ind til Fabrikanten Dr. F. Fahrney, 393 Ogden Ave., Chicago, Ill.

J. S. Bergum, West Lake, Minn., skriver under 23. Maj '89: Jeg vil anbefale Kuriko til alle, som lider; thi den er den bedste Medicin for Blodrensning, som jeg ved af. Jeg har ikke brugt Kuriko længe, men jeg kjenner, at den har gjort god Virkning allerede paa en saa kort Tid. Alle, som har fjøbt Kuriko af mig, udtaler sig paa samme Vis.

Jør S. Bergum.

Dr. August Koenig's HAMBURGER TROPFEN mod alle Blodsygdomme, Levert- og Næbmerter.

Dr. August Koenig's Hamburger-Draaber koster 50 Cents eller 5 Mark for \$2.00. Raades i alle Apotheker.

The Charles A. Vogeler Co., Baltimore, Maryland.

Dr. August Koenig's HAMBURGER BRUST THEE mod alle Bryst-, Lunge- og Luftrørs-Sygdomme.

Kun i Original-Pakker. Pris 5 Cents; Raades i alle Apotheker eller tilsendes frit ved Modtagelse af Betjæbet. Adresse: The Charles A. Vogeler Co., Baltimore, Maryland.

SCOTT'S EMULSION

af ren Lørfiske-Lever Tran og Hypophosphites.

Naar ligeaa væsmagende som Melk. Saa fremtræder at den kan indtages, forudsat at forbrugerne lig med lidt den tyndeste Maade, som alle kan lide at tage, og ved Trænses Fortsættelse med Hypophosphites gjer den meget mere virksom.

Mærkeligt til at frembringe Guld. Personer vinde hurtigt, medens den læges.

SCOTT'S EMULSION anbefales af Lægerne for at være det smukkeste og bedste Preparat i Verden for Behandling og Hjelbedelse af

Læring, Hjerteløse, Almindelig Svækkelse, Lærende Sygdomme, Afmagring, Fortjælelse og kronisk Hoste.

Det store Kagemiddel mod Læring og Værn Hensynene. Tilgæes af alle Apotheker.

AMERICAN LINE

PETER WRIGHT & SONS, G. Agts., Philadelphia

A. Jurgens, Western Pass. Agent, 88 La Salle Street, Chicago, Illinois.

Standinaver i Central-Nebraska kunde erholde Oplysning om Billetpriser m. m. hos A. Carlson, Forvalter af Banegaarden i ann evrog, Nebraska som er Linien's befaldsmæssige Agent. Han besvarer enhver Forespørgsel med omgaaende Post.

American Linien tilbyder den ypperste ligte Passager-Befordring fra og til Danmark, Norge og Sverige. Paul Anderson, Agent i St. Paul, Nebr.

Hamborg-Linjens

HURTIG-DAMPERE

„COLUMBIA“

AUGUSTA VICTORIA

„HARMONIA“

ere de største, sikreste og hurtigste

Flydende Palæder

paa Atlanterhavet. Passagen er IKKE DYREDE end med andre Hurtigtoglinjer. Rejsen fra Vesten til Danmark vil i de fleste Tilfælde kunne gjøres paa 12 a 13 Dage.

Billetter til original Pris, hos Peter Ebbeson, Damebrog, Nebr

FULLER & JOHNSON, Mfg. Co. MADISON, WIS.

Fabrikere „Red, White & Blue“ Mowers, Sprayer for en eller to Heste, Kornplantere, Cultivators, Plouge, Harver osv.

Vor Mower har store Drejhjul, er særdeles let at trække, ingen Vægt paa Hestnakken, har Messingsbøser, ypperlig „Tilt“, og er i enhver Henseende stærk og varig. Risen har vore „patent combined pole and shafts“. Alle vore Vaer garanteres. Send efter illustreret Katalog.

J. A. Johnsons Bog „Gingerpeg for Farmere“ og Andre (dansk-norsk) gives frit til alle Kjøbere. Den har mange særdeles værdifulde praktiske Vint.

Dansk-Norsk Boghandel.

J. L. Kelling & Co., 369 Milwaukee Avenue, Chicago, Ill.

anbefaler sit betydelige Lager af danske, norske og svenske Bøger i alle Literaturens Grene. — Katalog sendes frit paa Forlangende. Det største Udvalg i Amerika af Bøger, værdfulde for Biblioteker og Bøseforeninger.

3 Partier høj Rabet. J. L. Kelling & Co., 369 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

The Perkins Wind Mill.

Illustration af en vindmølle og tekst: „Købt og sælgt sig selv“ og „Købt og sælgt sig selv“.

ATLANTIC HOTEL.

Tre Blocks fra U. P. og B. & M. Depot, 607, 609, 611 South 10. Street.

Dette blandt Skandinaver velbekjendte og velrenomerede største Danske Hotel i Amerika tilbyder ankomende Landsmænd et hyggeligt Hjem for \$1.00 til \$1.50 for Kost og Logis pr. Dag.

Hans Theilgaard, (Ejder af Hotel) (Danmark i Chicago) Omaha Nebr.

Eneste Danske Hotel i Omaha, der har specielle

Bekvemmeligheder for Familier.

Saloon & Billard.

Maskinernes Tidsalder!

Dannebr. Maskine- & Vognudsalg

— anbefaler sit Udvalg af —

Plouge, Cheek Mowers, Corn Planters, Harver, Sprayer, Bindergarn, Champion Seeders, (Ejler at sætte paa Vognen.)

Glas- og Høstmaskiner fra den verdensberømte „Lucey“-Fabrik

Lageret er veludvalgt og fuldstændigt, og da min Tid nu ubelukkende anvendes paa denne Forretning, er jeg istand til paa kort Varjel at tilfredsstille ethvert Kraav.

Wm. S. Sorensen.

Dampskibsbilletter

OG JERNBANEbilletter

— Sælges paa Henstand eller for kontant Betaling. —

Grundejendom sælges og byttes

Et rigt Udvalg af opdyrkede Farme i den frugtbare Loup-Dal haves til Salg. Pengene ublaanes i Farme med 7 1/2 pCt Rente betalt aarligt, og uden nogen anden Udgift end „Recording of Mortgage“ og „Abstract“.

Henry Malmgren, St. Paul, Neb.

HUGENOTTERNE,

Novelle fra Tiden for den franske Revolution.

— af —

HOLGE VINGE.

Pris: heftet, 35 Cts., portofrit tilsendt.

OMRIDS: Et Overfald. — Pastor Majal, Hovedet for „Kirken mellem Høj-Cevennerne“. — Henri Duval i Præstens Hjem. — En Forlovelse. — Oberst Chantal reddes. — Majal gribes af Inkvisitionen. — Henri Duval en saaret Fange. — Majal lider Dødsstraffen. — Henri trøster den ulykkelige Familie. — Henri og Magdalene. — En Plan. — Berrielsen.

„Stjernen“s Forlag, Dannebrog, Nebr.

LUCAS PRIVATE DISPENSARY. 68 RANDOLPH ST., CHICAGO, ILL. Beskrivelse af apoteket og de forskellige lægemidler.

Tab af Manddom, Nervøsitet, Kronisk Sygdomme, Enitsonne Sygdomme.

„Divet's Hemmeligheder.“ En privat Raadgiver for dem som optar at indgaa i Hætteløb, og for Mand som lider af private, næppe eller kroniske Sygdomme, sendes frit pr. Udgjærd ved Modtagelsen af 10 Cents.

DR. L. R. WILLIAMS, Med. Supt., 68 RANDOLPH ST., CHICAGO.

SAMFUNDET.

Illustreret Maanedsskrift

— for —

Skandinaviske Literatur, Familie- og Foreningsliv, udkommer hver Maaned i stort 3-spaltet Format, 48 til 64 Sider Læsning og fra 4 til 16 Sider Illustrationer for den billige Pris af

\$2.00 Aaret. \$1.00 Halvaaret. 25 Cts. for enkelte Numre. Til Europa \$2.50 Aaret.

Udenbys Ordre kan indsendes i Post eller Express-Ordre eller rekommanderede Breve. Alle Ordre betales til H. Madson, Cashier, 259-263 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Prøveexemplarer sendes ved Modtagelsen af 25 Cents kontant eller i Primæret.

Gode Agenter, udenbys og indenbys, søttes. God Kommission gives.